

Emma Goldman: Πολιτική Καταστολή στη Δημοκρατική Ισπανία

Κατά τη πρώτη μου επίσκεψη στην Ισπανία το Σεπτέμβρη του 1936, τίποτα δε με εξέπληξε περισσότερο το μέγεθος της πολιτικής ελευθερίας που συναντούσα παντού γύρω. Πράγματι δεν αφορούσε τους φασίστες, αλλά πέρα από τους συγκεκριμένους εχθρούς της επανάστασης και της χειραφέτησης των εργατών της Ισπανίας, όλοι στην πλευρά του αντιφασιστικού μετώπου απολάμβαναν πολιτικές ελευθερίες που μετά βίας υπήρχαν σε οποιοδήποτε από τις αποκαλούμενες Ευρωπαϊκές δημοκρατίες. Το μόνο κόμμα που το εκμεταλλεύτηκε στο έπακρο ήταν το PSUC, το σταλινικό κόμμα της επαναστατικής Ισπανίας. Ο ραδιοφωνικός σταθμός τους και τα μεγάφωνα τους γέμιζαν τον αέρα. Καθημερινά έκαναν επίδειξη με τις παρελάσεις τους σε στρατιωτικό σχηματισμό και τις σημαίες τους. Έδειχναν να απολαμβάνουν ιδιαίτερα να περνάνε μπροστά από την έδρα της Περιφερειακής Επιτροπής, σα να ήθελαν να δώσουν στη CNT-FAI να καταλάβει πως ήταν αποφασισμένοι να χτυπήσουν μόλις εξασφαλίσουν την απόλυτη εξουσία. Ήταν φανερό αυτό σε όλους ανάμεσα στους ξένους απεσταλμένους και τους συντρόφους που είχαν έρθει για να συμβάλουν στον αντιφασιστικό αγώνα. Όχι τόσο στους Ισπανούς συντρόφους μας. Δεν έπαιρνα σοβαρά την θρασύτητα των κομμουνιστών. Επέμεναν πως αυτό το τσίρκο ανόητων δεν μπορούσε να καθορίσει τον επαναστατικό αγώνα, και πως οι ίδιοι είχαν πιο σοβαρά πράγματα να κάνουν από το να σπαταλούν το χρόνο τους σε ανούσιες επιδείξεις. Μου φαίνονταν πως οι Ισπανοί μας σύντροφοι δεν είχαν επαρκή κατανόηση της μαζικής ψυχολογίας που έχει ανάγκη από κούνημα σημαίων, ομιλίες, μουσική και επιδείξεις – που όσο η CNT-FAI ήταν απασχολημένη με δημιουργικά καθήκοντα, και πολεμούσε σε διάφορα μέτωπα, οι κομμουνιστές σύμμαχοι τους εκμεταλλεύτηκαν προς όφελός τους. Το διάστημα από τότε απέδειξε πως ήξεραν τι έκαναν.

Στη τρίμηνη διάρκεια της παραμονής μου επισκέφτηκα πολλές από τα συλλεκτιβοποιημένα κτήματα και νοσοκομεία στη Βαρκελώνη, και τέλος, την φυλακή «Modelo». στη συνέχεια το μέρος που είχε

φιλοξενήσει μερικούς από τους πιο διακεκριμένους επαναστάτες και αναρχικούς της Καταλονίας. Οι ηρωικοί μας σύντροφοι Durutti και Ascaso, ο Garcia Oliver και πολλοί άλλοι ήταν σε γειτονικά κελιά με τον Companys, τον νέο Πρόεδρο της Κυβέρνησης της Καταλονίας (Generalitat). Επισκέφτηκα το ίδρυμα αυτό με τη συνοδεία ενός συντρόφου, ένα γιατρό που είχε κάνει εξειδικευμένη μελέτη πάνω στην εγκληματική ψυχολογία. Ο διευθυντής μου έδωσε ελεύθερη πρόσβαση σε κάθε σημείο της φυλακής και το δικαίωμα να μιλήσω σε οποιονδήποτε φυλακισμένο φασίστα δίχως την παρουσία φρουρών. Ανάμεσα στις μερικές εκατοντάδες θαυμαστές του Franco ήταν αξιωματικοί και παπάδες. Με διαβεβαίωσαν με μια φωνή για την αξιοπρεπή και δίκαιη μεταχείριση που είχαν από τους υπεύθυνους της διαχείρισης της φυλακής, που το μεγαλύτερο μέρος της αποτελούνταν από άνδρες της CNT-FAI.

Την είδηση της δόλιας δολοφονίας του ευγενέστερου των αναρχικών, του Camillo Berneri και του συγκάτοικου του, του αναρχικού Barbieri, ακολούθησαν εκτεταμένες συλλήψεις, ακρωτηριασμοί και θάνατος. Όλα αυτά έμοιαζαν πολύ υπερβολικά, η αλλαγή στην εσωτερική πολιτική κατάσταση ήταν πολύ απίστευτη για να ισχύει. Αποφάσισα να επιστρέψω στην Ισπανία για να δω με τα μάτια μου πόσο πολύ είχε καταστραφεί η πρόσφατη ελευθερία των Ισπανικών μαζών από τους μπράβους του Στάλιν.

Έφτασα ξανά στις 16 Σεπτεμβρίου φέτος. Πήγα κατευθείαν στη Βαλένθια και εκεί ανακάλυψα πως 1500 μέλη της CNT, σύντροφοι από τη FAI και την Ελευθεριακή Νεολαία, εκατοντάδες από το ΡΟUM, ακόμη και μέλη των Διεθνών Ταξιαρχιών γέμιζαν τις φυλακές της Βαλένθια. Στη διάρκεια της σύντομης παραμονής μου εκεί δεν άφησα πέτρα αγύριστη αναζητώντας άδεια για να επισκεφτώ κάποιους από τους συντρόφους μας, ανάμεσά τους τον Gustel Dorster που είχα γνωρίσει στην Γερμανία ως ιδιαίτερα ενεργό στο αναρχοσυνδικαλιστικό κίνημα πριν την άνοδο του Hitler στην εξουσία. Με βεβαίωσαν πως θα πάρω άδεια, αλλά τη τελευταία στιγμή, πριν την επιστροφή μου στη Βαρκελώνη, με πληροφόρησαν πως οι αλλοδαποί δεν επιτρέπονταν να δουν την φυλακή. Σύντομα ανακάλυψα την ίδια κατάσταση να επαναλαμβάνεται σε κάθε χωριό και πόλη που επισκέφτηκα. Χιλιάδες σύντροφοι και άλλοι γνήσιοι επαναστάτες γέμιζαν τις φυλακές υπό τον Negrin-Pieto και το σταλινικό καθεστώς.

Όταν επέστρεψα στην Βαρκελώνη στις αρχές του Οκτώβρη, ζήτησα αμέσως να δω τους συντρόφους μας στην φυλακή Modelo. μετά από πολλές δυσκολίες ο σύντροφος Augustin Souchy κατάφερε να εξασφαλίσει άδεια να κάνω μια συνέντευξη με κάποιους Γερμανούς συντρόφους. Με μεγάλη μου έκπληξη ανακάλυψα πως ο ίδιος διευθυντής ήταν στη θέση του. Με αναγνώρισε και εκείνος και ξανά μου έδωσε πλήρη πρόσβαση στη φυλακή. Δεν χρειάστηκε να μιλήσω στους συντρόφους μέσα από τα απαίσια κάγκελα. Ήμουν στην αίθουσα που συγκεντρώνονταν, περιτριγυρισμένη από Γερμανούς, Ιταλούς, Βούλγαρους, Ρώσους και Ισπανούς συντρόφους, όλοι τους προσπαθούσαν να μιλήσουν όλοι μαζί και να μου πουν για την κατάσταση τους. Δεν βρήκα καμιά κατηγορία που να μπορεί να σταθεί

σε οποιοδήποτε δικαστήριο, ακόμη και υπό καπιταλισμό, να έχει απαγγελθεί εναντίον τους, εκτός από την ανόητη κατηγορία του «Τροτσκισμού».

Αυτοί οι άνδρες από κάθε άκρη της υδρογείου είχαν συρρεύσει στην Ισπανία, συχνά ζητιανεύοντας για να φτάσουν, για να βοηθήσουν την Ισπανική Επανάσταση, να ενταχθούν στις γραμμές των αντιφασιστών και να προσφέρουν τις ζωές τους στον αγώνα εναντίον του Franco, κρατούνταν φυλακισμένοι. Άλλοι πάλι είχαν αρπαχτεί στο δρόμο και εξαφανιστεί δίχως ίχνος πίσω τους. ανάμεσα στους πολλούς ήταν ο Reis (ΣτΜ: Mark Rein), γιός του διεθνώς γνωστού Ρώσου Μενσεβίκου Abramovich.

Το πιο πρόσφατο θύμα ήταν ο Kurt Landau, πρώην μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος της Αυστρίας, και πριν την σύλληψη του, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ΡΟUM. Κάθε προσπάθεια εντοπισμού του κατέληξε σε αποτυχία. Έχοντας υπόψη την εξαφάνιση του Andres Nin του ΡΟUM και πλήθους άλλων, είναι λογικό να υποθέσουμε πως ο Kurt Landau συνάντησε την ίδια μοίρα.

Αλλά για να επιστρέψω στη φυλακή Modelo, είναι αδύνατο να δώσω όλα τα ονόματα, γιατί ήταν τόσοι πολλοί φυλακισμένοι εκεί. Ο πιο επιφανής ήταν ένας σύντροφος, που πριν τα γεγονότα του Μάϊου σε θέση υψηλής ευθύνης είχε παραδώσει στη Κυβέρνηση της Καταλονίας εκατομμύρια πεσέτες που βρέθηκαν σε εκκλησίες και παλάτια. Κρατούνταν με την γελοία κατηγορία πως υπεξείρεσε 100000 πεσέτες.

Ένας άλλος ήταν ο σύντροφος Helmut Klose, μέλος της CNT-FAI. Συνελήφθη στις 2 Ιουλίου. Δεν του είχε απαγγελθεί καμιά κατηγορία μέχρι τότε, ούτε είχε παρουσιαστεί σε κάποιο δικαστή. Ο σύντροφος Klose ήταν μέλος της FAUD στη Γερμανία (Γερμανική αναρχοσυνδικαλιστική οργάνωση). Αφού συνελήφθηκε αρκετές φορές, μετανάστευσε στην Γιουγκοσλαβία το καλοκαίρι του 1933. Απελάθηκε από εκεί τον Φεβρουάριο του 1937, λόγω αντιφασιστικής δράσης. Έφτασε στην Ισπανία τον Μάρτιο. Εντάχθηκε στην υπηρεσία μετώπου της FAI, το τάγμα «De La Costa». Μετά τη διάλυση του τάγματος, τον Ιούνιο πήρε την αποστράτευση του, και εντάχθηκε σε μια αγροτική κολεκτίβα στο Σαν Ανόρες. Όταν του ζητήθηκε από την οργάνωσή του ανέλαβε την αναδιοργάνωση της Κολεκτίβας Ραπών της Επιτροπής Μεταναστών. Η κατηγορία που το απήυθνε η Cheka πως είχε αφοπλίσει αξιωματικούς στη διάρκεια Υπηρεσίας Μετώπου στο Φιγκέρας ήταν εντελώς ανυπόστατη.

Ο διοικητής de Alkert Kille. Συνελήφθη στις 7 Σεπτέμβρη. Δεν δόθηκε κάποιος λόγος. Στη Γερμανία άνηκε από το 1918 στο Σωματείο Μεταφορών Παραγωγής. Εκτός αυτού ήταν μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος. Το 1933 μετανάστευσε στην Αυστρία. Μετά τα γεγονότα του Φεβρουάριου (ΣτΜ: Η Εξέγερση του Φεβρουαρίου) διέφυγε στην Πράγα, αργότερα επέστρεψε στην Αυστρία όπου απελάθηκε και έφυγε για την Γαλλία. Εκεί εντάχθηκε στην γερμανική αναρχοσυνδικαλιστική ομάδα. Τον Αύγουστο του 1936 πήγε στην Ισπανία, όπου αμέσως πήγε στο μέτωπο. Τραυματίστηκε μια φορά. Άνηκε στον Λόχο του Durruti έως και την στρατιωτικοποίηση. Τον Ιούνιο έλαβε την αποστράτευση του.

Επισκέφτηκα επίσης και τη πτέρυγα του ΡΟΟΜ. Πολλοί από αυτούς τους φυλακισμένους ήταν Ισπανοί, αλλά ανάμεσα τους υπήρχε μεγάλος αριθμός ξένων, Ιταλοί, Γάλλοι, Ρώσσοι και Γερμανοί. Δύο μέλη του ΡΟΟΜ με πλησίασαν προσωπικά, μου είπαν ελάχιστα για τα δικά τους βάσανα, αλλά με παρακάλεσαν να μεταφέρω ένα μήνυμα στις γυναίκες τους στο Παρίσι. Ήταν ο Nicolas Sundelewich –ο γιός του διάσημου Μενσεβίκου που πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στη Σιβηρία. Ο Nicolas Sundelewich σαφώς και δε μου έδωσε την εντύπωση πως ήταν ένοχος για τις σοβαρές κατηγορίες εναντίον του «πως έδωσε πληροφορίες στους φασίστες», ανάμεσα σε όλες τις άλλες κατηγορίες εναντίον του. Χρειάζεται ένα πολύ διεστραμμένο κομμουνιστικό μυαλό για να κρατάς στη φυλακή έναν άνθρωπο επειδή έφυγε παράνομα από τη Ρωσία το 1922.

Ο Richard Tietz συνελήφθη καθώς έβγαине από το Προξενείο της Αργεντινής στη Βαρκελώνη, όπου είχε πάει εκ μέρους της γυναίκας του, που είχε συλληφθη νωρίτερα. Όταν απαίτησε να μάθει τις κατηγορίες πίσω από τη σύλληψη του ο Κομισάριος του αποάντησε παθητικά πως «Το θεωρούσε σωστό». Αυτό ήταν προφανώς αρκετό για να κρατήσει τον Richar Tietz στη Modelo από τον Ιούλιο.

Όσο ανθρώπινες μπορούν να είναι οι συνθήκες στη φυλακή, η Modelo είναι σίγουρα ανώτερη από της φυλακές της Cheka που εισήγαγαν στην Ισπανία οι σταλινικοί σύμφωνα με τα καλύτερα παραδείγματα της Σοβιετικής Ρωσίας. Η Modelo διατηρούσε ακόμη τα παραδοσιακά της πολιτικά προνόμια, όπως το δικαίωμα των φυλακισμένων να συγκεντρώνονται ελεύθερα, να οργανώνουν τις επιτροπές αντιπροσώπευσης τους στον διευθυντή, να λαμβάνουν πακέτα, καπνό κλπ., επιπλέον του πενιχρού ημερομίσθιου της φυλακής. Μπορούν επίσης να γράφουν και να λαμβάνουν γράμματα και βιβλία και έντυπα. Επιπλέον, οι φυλακισμένοι εκδίδουν μικρές εφημερίδες φυλακής και φυλλάδια που μπορούν να κολλούν στους διαδρόμους που συγκεντρώνονται όλοι. Τόσο στο τομέα των συντρόφων μας όσο και στο τομέα του ΡΟΟΜ βρήκα τέτοιες εφημερίδες, αφίσες και φωτογραφίες των ηρώων των δυο πλευρών. Το ΡΟΟΜ είχε μια πολύ καλή τοιχογραφία του Andres Nin και μια φωτογραφία της Rosa Luxemburg, ενώ η πλευρά των αναρχικών είχε τον Ascso και τον Durruti στο τοίχο τους.

Πιο ενδιαφέρον ήταν το κελί που βρίσκονταν ο Durruti στη Βαρκελώνη μέχρι την απελευθέρωση του μετά τις εκλογές του 1936. Είχε μείνει άθικτο, όπως ήταν όταν ο Durruti ήταν ο έγκλειστος νοικάρης του. Αρκετές μεγάλες αφίσες του γενναίου συντρόφου μας γέμιζαν με ζωντάνια κάθε κελί. Το παράξενο ήταν πως το κελί του Durruti ήταν στο φασιστικό τομέα. Απαντώντας στην ερώτησή μου για το πως το κελί του Durruti ήταν στον φασιστικό τομέα, ένας φρουρός μου απάντησε πως ήταν «ως παράδειγμα του ζωντανού πνεύματος του Durruti που θα καταστρέψει το φασισμό». Ήθελα πολύ να φωτογραφίσω το κελί του Durruti αλλά χρειαζόνταν ειδική άδεια από τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Εγκατέλειψα την ιδέα. Δεν είχα ζητήσει ποτέ στη ζωή μου κάτι από Υπουργούς Δικαιοσύνης, πόσο μάλλον θα ζητούσα οτιδήποτε από την αντεπαναστατική κυβέρνηση, την Ισπανική Cheka.

Η επόμενη επίσκεψή μου ήταν στην γυναικεία φυλακή, που την βρήκα πιο καθαρή και χαρούμενη από την Modelo. Μόνο έξι πολιτικές κρατούμενες βρίσκονταν εκεί κείνη τη στιγμή. Ανάμεσα τους η Katia Landau, η σύζυγος του Kurt Landau, που είχε συλληφθη πολλούς μήνες πριν από εκείνον. Ήταν σαν του παλιούς Ρώσους επαναστάτες, απόλυτα αφοσιωμένη στις ιδέες της. Ήξερα ήδη για την εξάφaniση του άνδρα της και πιθανό τέλος, αλλά δεν είχα το κουράγιο να της αποκαλύψω το γεγονός αυτό. Αυτό ήταν τον Οκτώβριο. Τον Νοέμβριο πληροφορήθηκα από τους συντρόφους της στο Παρίσι πως η κυρία

Landau είχε ξεκινήσει απεργία πείνας στις 11 Νοεμβρίου. Μόλις έμαθα πως ως αποτέλεσμα δυο απεργιών πείνας η Katia Landau έχει απελευθερωθεί.

Μερικές μέρες πριν την αναχώρησή μου από την Ισπανία, πληροφορήθηκα από έμπιστη πηγή πως η παλιά φοβερή Βασίλη – το Μόντζουίκ χρησιμοποιούνταν ξανά για να στεγάσει πολιτικούς κρατούμενους, το διαβόητο Μόντζουίκ, που κάθε του πέτρα μπορούσε να σου πει για την απανθρωπιά από άνθρωπο σε άνθρωπο, για τους χιλιάδες που θανατώθηκαν με τις πιο βάρβαρες μεθόδους βασανιστηρίων, η οδηγήθηκαν στη τρέλα ή την αυτοκτονία. Το Μόντζουίκ ήταν που η Ισπανική Ιερά Εξέταση είχε επανασυσταθεί από τον Canova Del Castillo, τότε Πρωθυπουργό της Ισπανίας. Ήταν για χάρη του που 30 εργάτες, ανάμεσα τους επιφανείς Ισπανοί αναρχικοί, είχαν κρατηθεί για μήνες σε υπόγεια υγρά και βρώμικα κελιά – με συνεχή βασανιστήρια και δίχως δικηγόρο. Ήταν στο Μόντζουίκ που ο Francisco Ferrer δολοφονήθηκε από την Ισπανική Κυβέρνηση και τη Καθολική Εκκλησία. Πέρυσι επισκέφτηκα το τρομερό κάστρο. Τότε δεν είχε κρατούμενους. Τα κελιά ήταν άδεια. Κατεβήκαμε στα σκοτεινά του βάθου με δάδες να μας δείχνουν το δρόμο. Ένοιωθα πως μπορούσα να ακούσω τις κραυγές αγωνίας των χιλιάδων θυμάτων που έπαιρναν τις τελευταίες τους ανάσες στις εφιαλτικές τρύπες αυτές. Ήταν ανακουφιστικό να δω το φως ξανά.

Η ιστορία επαναλαμβάνεται τελικά. Το Μόντζουίκ εξυπηρετούσε ξανά το παλιό εφιαλτικό σκοπό του. Είναι γεμάτο μέχρι πάνω με ένθερμους επαναστάτες που ήταν ανάμεσα στους πρώτους που έτρεξαν στα διάφορα μέτωπα. Μαχητές του Λόχου του Durutti που ελεύθερα έδιναν την υγεία και τη δύναμη τους αλλά που αρνούνταν να μετατραπούν σε στρατιωτικά αυτόματα – μέλη των Διεθνών Ταξιαρχιών που είχαν έρθει στην Ισπανία από παντού για να πολεμήσουν το φασισμό, για να ανακαλύψουν μόνο την σκληρή διάκριση εναντίον αυτών, των αξιωματικών και των κομισάριων τους και την εγκληματική σπατάλη ανθρώπινων ζώων λόγω στρατιωτικής άγνοιας και για κομματικούς λόγους και δόξα. Όλοι αυτοί και ακόμα περισσότεροι ήταν φυλακισμένοι στο φρούριο του Μόντζουίκ.

Μιας και η ανθρώπινη σφαγή και ο συνεχιζόμενος τρόμος υπό δικτατορία, μαύρη και κόκκινη, οι ανθρώπινες ευαισθησίες έχουν ατροφήσει, αλλά πρέπει να υπάρχουν μερικοί που έχουν ακόμη ένα αίσθημα δικαιοσύνης. Πράγματι ο Anatole France, ο Georg Brandes και τόσες άλλες σπουδαίες ψυχές των οποίων οι διαμαρτυρίες έσωσαν είκοσι δυο θύματα του Σοβιετικού Κράτους το 1922 (ΣτΜ Δίκη των Εσέρων στη Μόσχα) δεν είναι πια μαζί μας. Είναι ακόμη εδώ ο Gide, ο Silone, ο Aldus Huxley, ο Hevelock Ellis, ο John Cowper Powys, η Rebecca West, η Ethel Mannin και πολλοί άλλοι που θα διαμαρτυρηθούν σίγουρα μόλις μάθουν για τις ανεξέλεγκτες διώξεις υπό τον Negrin Prieto και το κομμουνιστικό καθεστώς.

Σε κάθε περίπτωση δε μπορώ να μείνω σιωπηλή στην όψη τέτοιων βάρβαρων πολιτικών διώξεων. Προς δικαίωση των χιλιάδων των συντρόφων μας που άφησα πίσω στη φυλακή. Πρέπει και θα μιλήσω.

Δημοσιεύτηκε στο αναρχικό έντυπο Spain and the World, στις 10 Δεκεμβρίου 1937

Πηγή: [The anarchist library](#)

Μετάφραση: Δ. Πλαστήρας